

استقلال خپلواکی

خبر و تبصره

منبع: بی بی سی

۱۹ آگست، ۲۰۲۶

جنگ ایران وارد ماه ششم شد؛ چرا کسی از پایان آن حرف نمی‌زند؟

○ نویسنده، مهرنوش پورضیایی

○ شغل، بی‌بی‌سی - در واشنگتن

در حالی که دونالد ترامپ روز سه شنبه در پیامی همراه با تصویری تولید شده توسط هوش مصنوعی از عملکرد دولتش در تنگه هرمز تمجید کرد، شماری از رسانه های امریکایی گزارش ها و تحلیل هایی منتشر کرده اند که تصویری پیچیده تر از وضعیت این آبراه ارائه می دهند. این گزارش ها، علاوه بر بررسی امنیت کشتیرانی، به بحث درباره هزینه های نظامی امریکا، آینده حضور این کشور در خلیج فارس و خطرات احتمالی تشدید دوباره بحران پرداخته اند.

روزنامه وال استریت ژورنال در گزارشی از افزایش حملات ایران به کشتی ها در تنگه هرمز و نبود انعکاس العمل نظامی مستقیم امریکا خبر داده است. این روزنامه می نویسد تداوم حملات ایران بدون پاسخ نظامی واشنگتن، به افزایش خطر عبور و مرور دریایی در تنگه هرمز انجامیده و نگرانی برخی از متحدان عرب امریکا را برانگیخته است. به نوشته وال استریت ژورنال، این کشورها از آنچه فقدان راهبردی روشن از سوی امریکا برای پایان دادن به جنگ می دانند ناراضی اند. این روزنامه به نقل از شرکت خطرسنجی دریایی ماریسکس خبر داده که تنها در ماه اوت تا کنون ۱۴ حمله به کشتی ها در تنگه هرمز یا باب المندب انجام شده است. بر اساس گزارش این روزنامه به نظر می رسد که بخش عمده ای از حملات علیه نفت کش های چارتر شده امارات متحده عربی بوده که برای دور زدن بحران، نفت را از داخل تنگه به کشتی هایی که بیرون از آن منتظر دریافت بار هستند منتقل می کنند تا به بازار جهانی برسند. این روزنامه نوشته امارات با این شیوه توانسته میزان فروش نفت خود را از دوران پیش از جنگ هم بیشتر کند و به ۹/۳ میلیون بشکه در روز برساند.

در حالی که میزان تولید نفت کویت عراق و عربستان سعودی دست کم ۲۰ درصد زیر میزان تولید پیش از جنگ آنهاست.

مقام‌های کشورهای خلیج فارس می‌گویند متحدان عرب آمریکا احساس می‌کنند در میانه این بحران گرفتار شده‌اند. به گفته آنها، این کشورها اگرچه خواهان تشدید دوباره درگیری‌ها نیستند، اما معتقدند خودداری ایالات متحده از عکس‌العمل به حملات ایران، تهران را به گسترش این حملات ترغیب کرده و عملاً به عنوان نوعی چراغ سبز تلقی شده است.

موضوع عکس‌العمل آمریکا به حملات ایران در گفت و گوی یکی از مجریان فاکس نیوز با مایکل دافی، معاون تسلیحات و پشتیبانی وزیر دفاع آمریکا، نیز مطرح شد. مجری از او پرسید: «اگر رئیس‌جمهور فردا تصمیم بگیرد عملیات نظامی گسترده و مستمری را در داخل ایران آغاز کند، آیا مهمات و تسلیحات لازم برای انجام آن را در اختیار دارید؟»

آقای دافی در پاسخ، به جای ارائه ارزیابی مشخص از سطح ذخایر تسلیحاتی آمریکا، بر توانمندی کلی عسکر این کشور و برنامه‌های افزایش تولید تسلیحات تاکید کرد. او گفت: «عسکر آمریکا توانایی شکست دادن هر تهدیدی را در زمان و مکانی که خود انتخاب کند دارد.»

معاون وزیر دفاع آمریکا همچنین با اشاره به قراردادهای جدید تولید موشک‌های تاماهاوک و پاتریوت گفت بر اساس یک قرارداد هفت‌ساله، هفت هزار موشک تاماهاوک و ۱۴ هزار موشک پاتریوت تولید خواهد شد. او در عین حال حاضر نشد ادعای رئیس‌جمهور آمریکا درباره وجود «ذخایر تقریباً نامحدود تسلیحات» را تایید کند و تنها گفت: «ما همیشه دوست داریم سلاح بیشتری داشته باشیم.»

«بسازیم یا برویم؟»

عسکر آمریکا در جریان دفاع از نیروهایش بیش از هزار رهگیر پیشرفته مصرف کرده و ذخیره موشک‌های پاتریوت و تاد پنتاگون را تهی کرده است. در عین حال به گزارش رسانه‌های آمریکا حملات ایران بیش از ۲۰۰ تأسیسات امریکایی را یا نابود کرده و یا به آنها خسارت جدی زده است. جنگ ایران وارد ماه ششم شد؛ چرا کسی از پایان آن حرف نمی‌زند؟

دولت آمریکا در ماه‌های نخست جنگ اطلاعات محدودی درباره میزان خسارت‌های وارده منتشر می‌کرد، اما با انتشار گزارش‌های بیشتر، تصویر روشن‌تری از ابعاد این آسیب‌ها به دست آمده است. در تازه‌ترین مورد، رسانه‌ای شدن مشکلات ناو هواپیمابر لینکلن بار دیگر توجه‌ها را به وضعیت

تاسیسات پشتیبانی نیروی دریایی آمریکا در خلیج فارس و چالش حفظ حضور نظامی در منطقه جلب کرده است.

در همین حال، واشنگتن پست گزارش داده که دریادار بردلی کوپر، فرمانده سنتکام، از بحث درباره جابه‌جایی بخشی از نیروها از خلیج فارس به سمت غرب حمایت می‌کند و دست‌کم سه بخش مختلف پنتاگون در حال بررسی گزینه‌های کاهش حضور نظامی آمریکا در منطقه هستند.

بر اساس این گزارش پیت هگست هنوز دستور بازنگری رسمی را در آرایش نیروها صادر نکرده و یک مقام ارشد پنتاگون این ارزیابی را «برنامهریزی محتاطانه» خوانده است.

واشنگتن پست به نقل از افراد مطلع نوشته است که «تصمیم‌گیری درباره هرگونه تغییر پایدار در استقرار نیروهای نظامی آمریکا هنوز در مراحل اولیه است و هر اقدام در این زمینه باید به تأیید مقام‌های عالی‌رتبه دولت برسد.» با این حال پیشتر هم گزارش‌هایی از لزوم انتقال نیروهای نظامی آمریکا از خلیج فارس و دور کردن آنها از تیررس ایران مطرح شده بود. کما اینکه در ماجرای ناو لینکلن گزارش شد که به جز چند نفر، تمام نیروهای آمریکایی مستقر در پایگاه پشتیبانی بحرین به مرکز سنتکام در تمپای فلوریدا منتقل شده‌اند. ضمن اینکه هزینه بازسازی پایگاه‌های آسیب دیده در منطقه‌ای که حالا مشخصاً می‌تواند دوباره هدف ایران قرار بگیرد لزوماً سرمایه‌گذاری درستی به نظر نمی‌رسد.

برآورد موسسه آمریکن اینترپرایز نشان می‌دهد که بازسازی پایگاه‌های هدف حملات قرار گرفته حدود پنج میلیارد دلار هزینه خواهد داشت. این رقم جدا از برآورد رسمی پنتاگون از هزینه جنگ است که تا پایان سپتامبر به ۵/۳۷ میلیارد دلار می‌رسد و هزینه بازسازی پایگاه‌ها را شامل نمی‌شود. لوریان لاروکو، رئیس شرکت مشاوره نفتی لاروکو، در گفت‌وگو با فاکس نیوز هشدار داده که آثار بحران تنگه هرمز حتی در صورت پایان درگیری‌ها نیز برای سال‌ها باقی خواهد ماند. به گفته او، بازگشت تولید و صادرات انرژی در منطقه به شرایط پیش از بحران دست‌کم سه تا پنج سال زمان خواهد برد.

خانم لاروکو گفته است: «حتی اگر فردا همه‌چیز عادی شود، کشتی‌هایی که اکنون در آسیا هستند بین ۳۰ تا ۵۰ روز زمان نیاز دارند تا برای بارگیری به تنگه بازگردند. ابعاد خسارت وارد شده به زیرساخت‌های نفتی عربستان هنوز به طور کامل روشن نیست و بازسازی آنها نیز ماه‌ها زمان خواهد برد. بازگشت صادرات آل‌ان‌جی هم سه تا پنج سال طول خواهد کشید.»

او همچنین هشدار داده است که حدود ۷۰ هزار قلم کالا، از پوشاک و کفش گرفته تا لوله‌های پی‌وی‌سی و مایعات خنک‌کننده سامانه‌های سرمایشی، در زنجیره تأمین با محدودیت‌های جدی مواجه شده‌اند. به گفته او، پیامدهای این اختلال‌ها و افزایش قیمت کالاها در امریکا احتمالاً در ماه‌های آینده بیش از پیش نمایان خواهد شد.

همزمان فارین افرز، مجله سیاست‌ خارجی امریکا، در تحلیلی بلند به این پرسش پرداخته که چرا بحران تنگه هرمز به شوک نفتی عظیمی که تصور می‌شد منجر نشد. نویسندگان این مقاله که هر دو از مقام‌های پیشین دولت‌های دموکرات و جمهوری‌خواه امریکا در حوزه انرژی و خاورمیانه بوده‌اند می‌گویند ذخایر بالای نفتی پیش از بحران، سرمایه‌گذاری‌های پیشین در خطوط لوله جایگزین عربستان و امارات، آزادسازی ذخایر استراتژیک کشورهای غربی و کاهش واردات نفت توسط چین همه دلیل تاب‌آوری بازار نفت بودند.

با این همه آنها هشدار داده‌اند که جهان نباید از عبور نسبی بازارهای انرژی از بحران هرمز احساس امنیت کند. به نوشته این نشریه، عواملی که تاکنون مانع جهش شدید قیمت نفت شده‌اند در حال تضعیف و از دست دادن اثر خود هستند و «اگر درگیری‌ها با ایران بار دیگر تشدید شود، مرحله دوم بحران هرمز می‌تواند به مراتب آسیب‌زاتر از مرحله نخست باشد و اقتصاد جهانی را با شوکی بسیار شدیدتر روبه‌رو کند.»

پیتر بیکر، روزنامه‌نگار باسابقه امریکایی، در تحلیلی با عنوان «دنیای وارونه آقای رئیس‌جمهور» در نیویورک تایمز از آنچه آشفتگی در جهت‌گیری سیاست خارجی دونالد ترامپ می‌خواند انتقاد کرده است. بیکر می‌نویسد که رئیس‌جمهور امریکا همزمان با ادامه جنگ با ایران، فشار بر برخی متحدان سنتی واشنگتن را افزایش داده و در عین حال برای بهبود روابط با کشورهای از جمله کره شمالی ابراز تمایل کرده است.

آقای بیکر رویکرد سیاست خارجی دونالد ترامپ را «فشار بر دوستان و نزدیکی به دشمنان» توصیف کرده و گفته در ده سالی که از اولین دور ریاست جمهوری آقای ترامپ می‌گذرد ائتلاف‌های سنتی واشنگتن از اروپا و آسیا گرفته تا خاورمیانه تضعیف شده‌اند، در حالی که رئیس‌جمهور امریکا به سمت کشورها و رهبرانی گرایش یافته که زمانی در شمار رقبای و دشمنان این کشور قرار داشتند. او به نقل از ریچارد فونتین، مدیرعامل مرکز امنیت نوین امریکا نوشته کشورهای جهان یاد گرفته‌اند که این تهدیدها را بشنوند اما جدی نگیرند، چیزی که اعتبار رئیس‌جمهور را تضعیف می‌کند.»

پیتر بیکر معتقد است جنگ با ایران در نگاه دونالد ترامپ به معیاری تازه برای ارزیابی متحدان امریکا تبدیل شده است. به نوشته او، رئیس‌جمهور امریکا میان کشورهای که از نظرش در این جنگ در کنار واشنگتن ایستاده‌اند و آنهایی که چنین نکرده‌اند تمایز قائل می‌شود. بیکر می‌نویسد: «از نگاه ترامپ، کشورهای که از تسهیل عملیات نظامی علیه تهران خودداری کرده‌اند یا برای تامین امنیت عبور و مرور از تنگه هرمز از نیروی نظامی استفاده نکرده‌اند، به ایالات متحده پشت کرده‌اند.»

به نوشته پیتر بیکر، پس از بریتانیا، فرانسه، اسپانیا، ایتالیا و دیگر کشورهای که به دلیل آنچه ترامپ «کمک ناکافی» در جنگ با ایران می‌داند مورد انتقاد رئیس‌جمهور امریکا قرار گرفته‌اند، اکنون کره جنوبی نیز هدف این انتقادات قرار گرفته است. بیکر به نقل از ترامپ می‌نویسد: «ما ۳۹ هزار سرباز در کره جنوبی داریم که از شما در برابر کیم جونگ اون، همسایه دیواربه‌دیوارتان، محافظت می‌کنند؛ آن وقت شما حاضر نیستید در یک عملیات نظامی بسیار ساده علیه ایران به ما کمک کنید؟»

جنگی که قرار بود خیلی زود به پایان برسد، حالا وارد ششمین ماه خود می‌شود و حتی بسیاری از حامیان رئیس‌جمهور امریکا نیز پایان مشخصی برای آن متصور نیستند. از قراردادهای هفت‌ساله تولید موشک گرفته تا بازسازی طولانی‌مدت زیرساخت‌های نظامی و انرژی، همه نشانه‌ها از بحرانی حکایت دارند که در مقیاسی فراتر از پیش‌بینی‌های اولیه سنجیده می‌شود.

حتی دونالد ترامپ که پیش‌تر بارها از نزدیک بودن توافق سخن گفته بود، اکنون می‌گوید عجله‌ای برای رسیدن به آن ندارد. در حالی که بحث‌ها بیش از هر زمان دیگری بر هزینه‌ها، زمان‌بندی‌ها و آینده درگیری متمرکز شده، هنوز راهبردی روشن برای پایان جنگ ارائه نشده است. همزمان، موضوعاتی که در آغاز درگیری در کانون توجه قرار داشتند، تا حدی زیر سایه پرسش‌های مربوط به ادامه جنگ و پیامدهای آن قرار گرفته‌اند.